

De Dodenherdenking bij de Joodse begraafplaats in Edam

“Hoor te Rama klinkt een klacht
bitter geweent
Rachel weent over haar kinderen
en zij weigert zich te laten troosten over haar kinderen
omdat er geen meer zijn”

Jeremia 31, vers 15

Deze woorden zullen 4 mei klinken aan de kop van het Oorgat bij de Dodenherdenking. Bij het beeld ‘De Tochtgenoten’ – waar de woorden van Jeremia in de sokkel te lezen zijn – zal een microfoon staan en eromheen stille mensen. Bij de vlaggenstok staat Groep 8 van basisschool De Piramide. Een paar van de leerlingen hebben zojuist de vlag halfstok gehesen. Oorgat-bewoner Chris Kotterer heeft dat met ze geoefend. Koen, Lisa, Abel, Nisrine en Sadio zullen straks hun zelf geschreven gedicht voorlezen bij de microfoon.

Een lid van de het ‘Herdenkingscomité 4 mei Edam’ heeft eerder de bijeenkomst ingeleid. Wethouder Koning heeft kort en plechtig gesproken. En dan klinken de woorden van Jeremia. Ze zijn de aanhef voor het noemen van de 21 namen van de Joden die uit Edam zijn weggevoerd en vermoord.

De 21 namen staan geschreven op de sobere zwarte gedenksteen op de Joodse begraafplaats. In de loop der jaren is de verf uit de letters weggeregend. Op de foto ziet u de twee initiatiefnemers door wie deze gedenksteen er is gekomen, de Edammers Ger Gobes en Gerrit Conijn. Ze zijn tevreden dat Hans Slegt de namen weer stralend leesbaar aan het schilderen is.

Na het voorlezen van die namen komt Marco de Groot voorzichtig naar voren en zegt het ‘Kaddisj-gebed’. Het is een eeuwenoud gebed dat wordt uitgesproken bij een joodse begrafenis en een jaar lang iedere dag door de rouwende familie. Het is een prachtig lofdicht op Gods naam: ‘Gezegend en geprezen, geloofd en verheven, verheerlijkt en geëerd, aanbeden en geprezen is de naam van de Heilige.....’. De Schepper van het leven wordt bezongen bij het treuren om de doden.

Er volgen twee minuten stilte.

En dan treedt Abby Israëls, voorzanger in een Amsterdamse synagoge, naar voren en met zijn gevoelvolle stem zingt hij het ‘Jizkor’. Dat gebed is niet eeuwen oud. Het is het gebed dat is geschreven voor de zielenrust van de slachtoffers van de naziterreur. De omstanders horen de Hebreeuwse klanken en herkennen de woorden niet. Totdat de namen Auschwitz, Bergen-Belsen, Theresienstadt, Dachau, Babi Jar, Buchenwald, Sobibor, Majdanek, en Treblinka klinken.

De heer Wiertz roffelt zijn trom en zij die willen leggen een steentje bij het beeld van Rachel.

Joden leggen geen bloemen bij een graf, maar een steen als blijvend teken dat laat zien dat ze op bezoek zijn geweest, dat de gestorvene geëerd wordt en niet vergeten is. Bij de herdenking bij de Joodse begraafplaats is dit gebaar overgenomen door de aanwezigen, waaronder de vertegenwoordigers van het voormalig verzet tegen de Duitsers. Als het gaat zoals het al jaren

gaat, beleven de aanwezigen een sober en indrukwekkend moment van stilte en verbondenheid.

Het is de het eerste gedeelte van de dodenherdenking die verder voert naar het Egbert Snijder Monument en de Grote Kerk.

Vrijdag 4 Mei, kwart over zes.

Het Comité 4 mei nodigt u van harte uit er bij aanwezig te zijn.

Bron: Stadskrant 03-05-2018